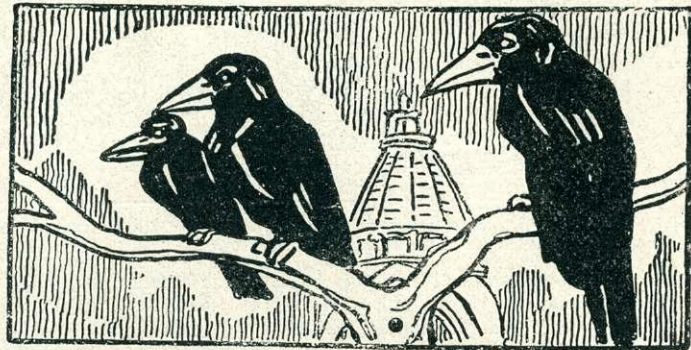

MI-ÚJSÁG AZ-ÁLLAT- KERTBEN?

BUDAPEST FŐVÁROS ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJÉNEK KÖZLEMÉNYEI

Budapest, 1923.

X. évfolyam. 17.—18. szám.

Szeptember 1.—15.

KIADJA: BUDAPEST FŐVÁROS
ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJE

Az állat- és növénykert igazgatóságának
közreműködésével szerkeszti:
RAITSITS EMIL DR.

Megjelen mint az „A TERMÉSZET”

:o: :o: :o: melléklapja :o: :o: :o:

A madárállomány gyarapodása az állatkertben.

Ha a figyelmes szemlélő beletekint az állatkert madárállományának leltárkönyvébe, a legutóbbi évekkel szemben igen lényeges gyarapodást vehet észre. Az örvendetes gyarapodás, mely lelkiem legnagyobb öröme szolgál, kényszeríti szerénységemet is, hogy az ezidei madárgyűjtéseim eredményéről e lapok hasábjain beszámoljak.

A madárgyűjtés érdekében kirándulásaim területe a szerencsétlenül csonka hazánk igen különböző részeit érintette. Így a Kisbalaton, Balatonlelle, Velencei-tó, Ürbő, Izsák, Kisszállás, Szigetcsép stb. voltak legkedvencebb madárgyűjtőtelepeim.

Negyvenöt éves bő tapasztalataim, sajnos, igen szomorú eredményre vezettek, mert azt a madárfaunát, amelyet sok évvel ezelőtt oly bőségesen láttam, eltűnt és most csak annak lényeges gyérüléséről számolhatok be.

Egyes gyűjtőtelepeim, melyeket számos év során ismétellen felkerestem, teljesen kihaltaknak látszanak. Ürbőpusztán, hol a számtalan kékvércse élt, ennek néhány példánya a legnagyobb ritkaságszámban látható. A pusztuláson nem is csodálkozhatunk, ha a kíméletlenül pusztítókra és a madarak egyéb ellenségeire gondolunk. A pusztá gyermekének vasárnapi szórakozása—minden madárvédelmi elemi tudás hiánya folytán — a fészekrablás, fészekrombolás, tojásszedés.

A vasárnapi kocavadászok sem képeznek kivételt ezen a téren, kik a vízi vad gyérülése folytán számos hasznos madárban (kékvércse, búbosbanka, sárgarigó stb.) tesznek kárt, azokat kíméletlenül lepuskázzák, amit Ürbőpusztán nem egyszer szomorúan tapasztaltam.

Nagyon kevés vadász, sőt hivatásos vadász sem ismeri a kékvércse hasznos voltát, rendszerint ragadozó madárnak tekinti és azt kíméletlenül lepuskázza. A madárállományt az említetteken kívül az utóbbi években nagymértékben elszaporodott ragadozók is meg-

tizedelik. A madárvilág kipusztításánál nagy szerepe van a réti héjának, mely különösen a nádasok madárvilágában okoz nagy károkat.

A madárvilág kipusztulását jelzi az ugartyúk gyér előfordulása is, mely érdekes állat az Alföld homokos területein ha tömegesen nem is, mégis régen előfordulása nem számított ritkaságszámba. Az ugartyúkkal a legutóbbi években az ismeretett gyűjtőhelyeim nem találkoztam. Összeköttetésemnek köszönhetem, hogy ezidén Kisszállásról, hol néhány pár ugartyúk fészkel, két teljesen fejlett madarat szerezhettem be állatkertünk madárállománya részére.

A nádasokban mindenhol közönségesnek ismert nádírigó szembeűnően megkevesbedett. A pocgém hasonlóan a ritkaságok közé tartozik, mely ezelőtt 30—40 évvel a Kisdunaág mentén, Dunaharasztiól Szigetszentmártonig, kb. 18 km. hosszú területen közönséges fészkelő madár volt. A vadrécek közül különösen a cigány-, barát- és csörgőrécék száma lényegesen megkevesbedett a Velencei-tavon, Izsákon és Ürbön.

Különös megnyugtató szolgál az állatvilág kedvelője részére a kisszállási uradalom, melynek 21 ezer katasztrális holdját Boncompagni régi olasz hercegi család bírja. A nagykiertjedű uradalom területén a termőföldeket, a kapásnövények földjeit és a szőlőültvényeket fenyves és akácós erdő váltja fel és a lankás rétek mellett nádas, majd homokbuckás terület teszi változatossá a természetadta tájat. Az állatvilág nézőpontjából e vidék igen érdekes. Nemcsak a madarak, hanem más állatok és rovarok különlegességei találhatók.

A pókok közül a nagy számban előforduló Argiope pók említésre méltó. Kisszállás területén fészkel évenként néhány pár tűzok, ugartyúk, haris, bibic, kék- és vörösvércse, egerészölyv, réti héja, szajkó, szalakóta, vetési és dolmányos varjú, szarka, kisörgébcis, tövisszűrőgébcis, zöldküllő, nagy- és közép-fakopáncs, kakuk, sárgarigó, kecskefejő, nádi-

rigó, cserregő nádiposzáta, nádisitke, fehér gólya, kék-, barát- és széncinege, kerti-, mezei-, barátka- és kisposzáta, szürke légykapó, barázda- és sárgabillegető, fűrj, fogoly. Ezidén tavasszal 2 réti- és 1 parlagi sas tartózkodott. Kisszállás a csikos egérnek új lelhelye.

Mielőtt a madárállomány gyarapodásának, számszerű adatainak közlésére térnék, a leg-hálásabb köszönettel adózom Meszlény Pál főispán (Velence), Keller Oszkár dr. gazd. akad. tanár, Windisch Oszkár dr. gazd. akad. tanár, Zergényi András (Keszthely), Linzer Oszkár kormányfőtanácsos, Gluzek Ferenc dr. orvos, Kapusztá Ágost intéző, Draskovich Géza intéző (Kisszállás), továbbá Sztruhák József tőgazdasági intéző (Balatonlelle) uraknak, kik gyűjtőkírándulásaimnál hathatósan támogattak és pártfogoltak.

A madárállomány gyarapodása a következő:

25 danka sirály, 16 küszvágó csér, 10 kormos szerkő, 4 fehérszárnyú szerkő, 3 nyári lúd, 10 tőkésréce (nevelés), 4 cigányréce, 4 bibic, 2 ugartyúk, 1 sárszalonka, 2 vöröslábú cankó, 7 nagygota, 2 zöldlábú vizi csibe, 1 pettyes vizi csibe, 1 kis vizi csibe, 1 vízi guvat, 2 szárcsa, 2 fehér gólya, 2 fekete gólya, 1 bakcsó, 2 pocgém, 2 vörösgém, 1 szürke gém, 8 kanalalgém, 2 bölömbika, 11 ibisz (batla), 1 kékgalamb, 3 gerle, 2 fácán, 1 ezüstfácán (nevelés), 20 páva (nevelés), 18 fogoly (nevelés), 1 darázsölyv, 1 gatyásölyv, 2 egerészölyv, 1 barnakánya, 1 galambász héja, 1 barna réti héja, 2 kékes réti héja, 2 kékvércse, 4 vörösvércse, 4 karvaly, 1 kabasólyom, 5 kuvik, 2 erdei fülesbagoly, 4 macskabagoly, 5 nagy fakopáncs, 3 közép fakopáncs, 6 búbosbanka, 1 kecskefejő, 2 csóka, 2 dolmányosvarjú, 2 vetési varjú, 5 szajkó, 2 szalakóta, 3 sárgarigó, 2 rózsaseregély, 3 seregély, 4 barkóscinege, 1 fülemilesítke, 80 különféle kisebb hazai madár.

A forróégyövi madaraktól: 1 karakara, 1 mejnő, 2 acélzöld csörice, 4 aranyhomlokú papagály, 2 ékesfarkú papagály, 3 amazon papagály, 6 szürke kardinális, 4 kínai fülemile, 10 sáfránypinty, 2 paradicsompinty és 50 kisebb verébnagyságú madár.

Cerva Frigyes
a madárház felügyelője.

:: A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL dr. ::